

KREFTSYKE BARN OG SMERTER.

Barnesykepleier: Susanne Bengtsson,
Oktober 2006.

DISPOSISJON:

- ▶ Fakta om kreft blant barn i Norge.
- ▶ Smerteopplevelse og mulige årsaker.
- ▶ Ulike smerter, -sykdom, -prosedyre og -behandling.
- ▶ Sykepleietiltak.
- ▶ Hvorfor smerter likevel?
→ hvordan lykkes?

LITTERATURKILDER

Jensen T.S., Dahl J.B. og Arendt-Nielsen L. (2003).
Smertes - en lærebog.
København: FADLs Forlag A/S.

Bjørge, S. (2004). Smerte og smertebehandling
og

Storm- Mathisen, I. (2004). Kreft hos barn.
I: A.M. Reitan og T.Kr. Schjølberg (red.).
*Kreftsykepleie - Pasient - utfordring -
handling.* Oslo: Akribe Forlag.

Grønnseth, R. og Markestad, T. (2005). *Pediatri og
pediatrisk sykepleie.* Bergen: Fagbokforlaget.

KREFTFOREKOMST HOS BARN (0-14 år) I NORGE 2000-2004:

- ▶ Totalt 725 nye tilfeller som fordeler seg slik:
→ 404 gutter - 0,7% } ca. 150 nye
→ 321 jenter - 0,6% } tilfeller/år.
- ▶ Totalt i Norge: 24434 nye tilfeller i 2004.
- ▶ "Tilfeller av kreft hos barn har økt i løpet av de
siste 50 år uten at man har noen forklaring på økningen".

Kreft i Norge 2000-2004, Kreftregisteret
www.kreftregisteret.no

HYPPIGESTE TILFELLER BLANT BARN, FORDELT ETTER KJØNN:

Males, 0-14 years (404 cases)		Females, 0-14 years (321 cases)	
Brain, nervous system	33 %	Brain, nervous system	34 %
Leukemia, acute	29 %	Leukemia, acute	32 %
Non-Hodgkin lymphoma	8 %	Bone	7 %
Bone	5 %	Kidney excluding renal pelvis	5 %
Hodgkin lymphoma	4 %	Ovary, etc.	3 %
Kidney excluding renal pelvis	3 %	Hodgkin lymphoma	3 %
Other endocrine organs	3 %	Non-Hodgkin lymphoma	3 %
Connective tissue	3 %	Connective tissue	2 %
Testis	2 %	Eye	2 %
Eye	2 %	Liver	5 %
Remaining sites	6 %	Remaining sites	

Kreft i Norge 2000-2004, Kreftregisteret
www.kreftregisteret.no

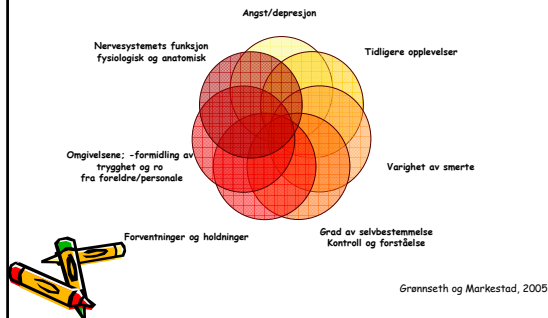
HVORFOR SMERTER?

"De som arbeider med barn med smerter eller utsetter barn for smertefulle prosedyrer skal ha rutiner for å vurdere og anslå smerteintensitet".

Retningslinjer for smertebehandling i Norge,
Den Norske Legeforening, 2003.

SMERTEOPPLEVELSEN PÅVIRKES AV:

HVA UTLØSER SMERTER?

1. Sykdomsrelaterte smerter,
 - fysiologisk
 - psykologisk/eksistensielt
2. Prosedyrerelaterte smerter.
3. Behandlingsrelaterte smerter.

SYKDOMSRELATERTE SMERTER, -fysiologisk

- ▶ Bløtdelssvulster, → størrelse og lokalisering.
- ▶ Tumorpåvirkning av hulorganer og viscerale organer, → innvekst/avklemning helt eller delvis.
- ▶ Innvekst eller kompresjon av nerver, → nerveskade/funksjonsendring.
- ▶ Skjelettmetastaser, → osteolytiske og osteosklerotiske.
- ▶ 80 % av kreft hos barn er metastatiske ved diagnose.
 - ▶ Affeksjon av kapselbelagte organer.

SYKDOMSRELATERTE SMERTER, -psykologisk/eksistensielt

- ▶ Barnets redsel for det ukjente og det "kjente", → jeg er ikke som de andre!
- ▶ Foreldrenes bekymringer og deres evne til mestring:
 - "barn- og foreldrenes stressnivå stiger og synker i samme takt"
Grønseth og Markestad, 2005
 - foreldrenes angstnivå antas å influere barnets mulighet til å la seg avlede i smertefulle/ubehagelige situasjoner
Dahlquist og Shroff Pendley, 2005
- ▶ Religion og kultur.

PROSEDYRERELATERTE SMERTER.

- ▶ Kapillær- og vene- prøver.
- ▶ Veneportnål, omayareservoar
- ▶ Lumbal punksjon, benmargsprøve og fin-nålsbiopsi.
- ▶ Bandasjer og tape.
- ▶ Seponering av dren.
- ▶ Sutur/agraff fjerning.
- ▶ Veneflon-innsettning.
- ▶ Div. radiologiske us.
- ▶ Intramuskulære subcutane injeksjoner.
- ▶ Klyster.
- ▶ Munnstell, sårstell, dusj og "trening".
- ▶ Sondenedleggelse.

BEHANDLINGSRELATERTE SMERTER

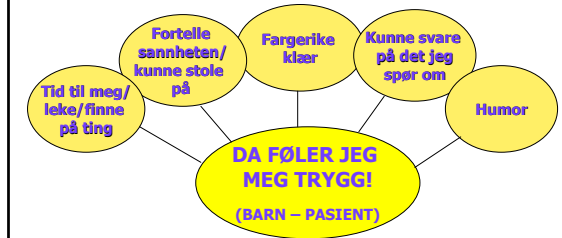
- ▶ Kirurgi, → post opr. smerter og ubehag. → behandlingstilvendende kirurgi.
- ▶ Cytostatatika,
 - kvalme, obstipasjon, nevrogene ben- og buksmerter mycositt og cystitt.
- ▶ Strålebehandling,
 - fibros arrdannelse, gastrointestinale-problemer.
- ▶ Hormonbehandling,
 - steroider: hindrer celledeling
 - celledød/cellehenfall.
 - gastritt, humørsvingninger og "ulvehunger".

FORUTSETNINGER FOR Å LYKES.

- ▶ Kunnskaper.
- ▶ Holdninger, → interesse/motivasjon
→ nyere forskning.
- ▶ Ferdigheter.

KJENNETEGN HOS EKSPERTSYKEPLEIEREN.

PhD Tiina Pelander The Quality of Paediatric nursing Care,
-What are Children's Expectations?

SYKEPLEIETILTAK.

- ▶ Barnets og familiens helseerfaring.
- ▶ Smerteanamnese.
- ▶ "Smerteverktøy" tilpasset barnets faktiske utviklingsnivå.

- ▶ Tid, kontinuitet og tilgjengelighet er nøkkelord for en tillitsfull relasjon mellom personalet og familien.
- Storm-Mathisen, 2004.

SYKEPLEIETILTAK, -forts.

- ▶ Miljø, → tilrettelegge for en vellykket prosedyregjennomføring!
- ▶ Informasjon og annen forberedelse tilpasset barnets alder, - husk hele familien.

SYKEPLEIETILTAK, -forts.

- ▶ Avledning, → medikamentell og psykisk kombinasjon:
 - Emla, kulde, varme.
 - såpebobler, leker.
 - film, musikk og bøker.

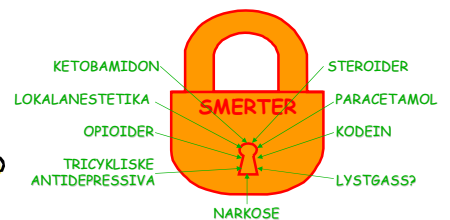

- ▶ HUSK PREMIE!

SYKEPLEIETILTAK, -forts.

- ▶ **Medikamentell smertelindring;**
 - bred kompetanse hele døgnet.
 - faste rutiner/prosedyrer.
 - overvåkning.

SYKEPLEIETILTAK, -forts.

► All smertebehandling krever:

- smerteregistrering.
- observasjon av effekt/bivirkninger.
- dokumentasjon.

HVORFOR SMERTER NÅR VI VET ALT DETTE?

- Ukunnskap/lite erfaring.
- Standardiserte retningslinjer og prosedyrer.
→ følger vi disse?
- Pleiekultur.
- Formidles teoretisk kunnskap til klinikken?
→ hvordan gjøres dette?
 - "Dårlig tid".

TVERRFAGLIG SAMARBEID.

God og helhetlig smertelindring hos barn forutsetter tverrfaglig samarbeid.

